

tale, at det ærede Medlem har en fremragende theoretisk Indsigt i alle disse Forhold, men hvis han i det praktiske Liv var kommen i Berøring med de samme Forhold, vilde han vist have talt paa en anden Maade. Først maa jeg sige, at selve det at give Godtgjærelse til Vidner ikke er noget saa forbausende Nyt, som det ærede Medlem fremhævede. At det staar noget i Uoverensstemmelse med det Forslag til en Procesreform, der er fremkommet, er sikkert, men det kan jo ikke være nogen Indvending imod det. Det andet er jo heller ikke tiltraadt, og man kan altsaa vælge, hvilket man vil. Jeg kan for Resten til Støtte for Forslaget, og for at man ikke skal tro, det er noget helt Nyt, jeg finder paa, paaberaabe mig, hvad jeg ogsaa tillod mig at fremhæve for to Aar siden, da Forslaget første Gang blev indbragt, nemlig at der gjælder en lignende Regel i Sverig. Den Gang havde man i civile Sager en Bestemmelse i Sverig om Godtgjærelse til Vidner, men det indrømmes jo fra alle Sider, at Forholdene i Sverrig ere i enkelte Retninger væsentlig forskellige fra Forholdene her i Landet, idet Jurisdiktionerne jo der have en ganske anden Udstrækning; fordi man finder det billigt, at der gives Godtgjærelse i disse udstrakte Jurisdiktioner, hvor Folk komme langvejs fra, er det jo ganske vist ikke dermed sagt, at det Samme skal gjælde i Danmark, hvor Jurisdiktionerne ere langt mindre. Smidlertid, Sagen er ikke bleven staaende, som den var for to Aar siden, idet man i Sverig har haft en levende Kjølelse af, at der var en Forpligtelse for Staten til at give Erstatning til de Vidner, som lide Tab i deres Indtægter ved deres Møde i Retten, baade i civile og kriminelle Sager, og jeg er nu i det heldige Tilfælde at kunne paaberaabe mig en svenfisk Lov af Januar 1887, hvorefter der gives Erstatning til Vidner i kriminelle Sager, en Lov, der altsaa ikke handler om civile Sager, idet saadan Erstatning der allerede kjendtes i Forveien. Jeg kan altsaa ikke se, at der er noget saa forfærdeligt Nyt eller Farligt i dette Princip, naar vort Naboland, med hvilket vi i saa meget have Fællesskab, tror at burde gaa den Vej, og jeg tror derfor i alt Fald nok, at det kan være Gjenstand for Overveelse, om vi ikke her kunne se at komme lige saa vidt, som de ere komne i Sverig. — De principielle Indvendinger, som det ærede Medlem støttede paa, at Vidnepligten er en Byrde, der i og for sig er en Borgerpligt, som ikke bør vederlægges, tror jeg ikke i det praktiske Liv kunne tillægges stor Betydning. Jeg har for en Række Aar siden været Dommer i Gjelbskommissionen, hvor der er en uende-

lig Mængde Smaasager, og der gik næppe en eneste Dag uden at de fattige Vidner, der møder for at give Forklaring i de mest ubetydelige Gjelbsager, som tænkes kunde, spurte, om de ingen Godtgjærelse fik, fordi de havde mistet deres Arbejde den Dag og altsaa lidt et Tab, som i Virkeligheden er fuldstændig trykkende for saadanne Folk, der leve fra Haanden i Munden, og ikke have Andet at leve af, end hvad de fortjene. Den Gang fandt jeg det allerede næsten opværende, at Folk paa den mest ubefindige Maade, fordi de ikke i Tide havde sikret sig Bevis, fordi de vare trættede osv., i Sager, som dreiede sig om rene Bagateller, indskabte en tre, fire, fem Vidner, som altsaa skulde offre deres Daglon og Intet for at fortjene den Dag, det Samme blot for at Vedkommende kunde faae en lille Fordring indbreven, som maasse virkelig tilkom ham, men for hvis Skyld der virkelig ingen Grund var til at uleilige disse Vidner, der maasse ofte vilde staa sig bedre ved selv at betale Fordringen. — Hvad kriminelle Sager angaaer, har jeg ved Konference med Herredsfogder og Birkedommere, som have mere Kjendskab til disse Sager end jeg, forvisset mig om, at det ofte er dem en ganske overordentlig stor Plage, at de ikke kunne give Godtgjærelse til Vidner, der undertiden, naar de boe i vidtstrakte Jurisdiktioner, hvoraf der jo navnlig findes en Del i Skotland, maa foretage Reiser paa indtil 5 Mil for at kunne komme til at afgive Forklaring om en Forbrydelse eller Andet, der har Interesse for det Offentlige. Det er i saa Tilfælde for de samvittighedsfulde Dommere i høi Grad pinligt at være nødt til at indkalde dem, naar han veed, hvilke Tab det vil medføre for dem, idet han ikke blot berøver dem deres Arbejde, men paafører dem ligesomme Udgifter til Rejse, Kost og Logis. Jeg tror derfor, at det virkelig er en Retfærdigheds-handling at give Godtgjærelse. Noget saa Extraordinært er det som sagt ikke, men for øvrigt vilde det slet ikke gjøre Indtryk paa mig, om det var ekstraordinært. Det ærede Medlem kom ganske vist til at fortælle sig, naar han talte om, at der saa ogsaa maatte gives Godtgjærelse for Syns-, Sjøns- og Taxationsforretninger; thi for saadanne gives der jo al Tid Betaling. Der er vistnok mange andre lignende Hverv, for hvilke der gives Godtgjærelse, men jeg har ikke i Dieblisset samlet dem, da jeg ikke havde tænkt paa, at der blev Brug for dem. Jeg skal for Resten fremdeles nævne Vandfyn, for hvilket der gives Godtgjærelse. Men jeg tror som sagt ikke, det er nødvendigt, at der skal gives Godtgjærelse i alle andre Tilfælde,